

บทสรุปศูนย์เรียนรู้สหกรณ์จังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพรถือว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้ามากที่สุดในประเทศไทย ในช่วงปี 2532 จังหวัดชุมพรประสบอุทกภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ ส่งผลกระทบให้เกษตรกรส่วนใหญ่ของจังหวัดได้รับความเดือดร้อนจากอุทกภัยในครั้งนี้ ทางหน่วยงานของภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชทดแทนที่ให้ผลผลิตเร็วก็คือ “กาแฟ” ต่อมาในปี 2535 - 2540 ราคากาแฟตกต่ำเหลือกิโลกรัมละ 25 บาท ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟได้รับความเดือดร้อนจึงมีเกษตรกรส่วนหนึ่งได้มีแนวคิดว่าจะก่อตั้งองค์กรที่มาบริหารจัดการผลผลิตกาแฟเพื่อสร้างข้อต่อรองทางการตลาด ดังนั้น เกษตรกรจึงได้รวมตัวกันเพื่อ ขอจดทะเบียนเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2540 ในชื่อ “สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด ” ครั้งแรกที่อำเภอหลังสวน มีพื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมทั้งจังหวัดชุมพร แรกเริ่มมีสมาชิก 262 คน ทุนดำเนินงาน 29,110 บาทแต่ตัวของสหกรณ์เองก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จจากการรวมตัวของเกษตรกรเท่าใดนัก เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีอาคารสำนักงาน สมาชิกขาดความเข้าใจในตัวของสหกรณ์ตั้งแต่นั้นมาสหกรณ์ฯ ได้ดำเนินการภายใต้อุดมการณ์ หลักการและวิธีการของสหกรณ์ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์มีความเข้าใจในความหมายของคำว่าสหกรณ์ จึงเริ่มมีธุรกิจสินเชื่อธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจรวบรวม พร้อมทั้งนำผลผลิตกาแฟสารจากสมาชิก มาแปรรูป ภายใต้ผลิตภัณฑ์ในชื่อ “กาแฟชุมพรกาแฟสหกรณ์” ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรนำด้านการผลิต และการตลาดกาแฟไทยเทคโนโลยีทันสมัย บริหารโปร่งใสบริการประทับใจ เพื่อชีวิตใหม่ของมวลชน“ ในปี พ.ศ.2547และในวันที่ 24 มีนาคม 2553 สหกรณ์ได้รับพระราชทานโล่รางวัลในฐานะองค์กรผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการกาแฟไทยจากพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ

ในการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ย้อนหลัง สหกรณ์มีผลประกอบการผลกำไรทุกปี มีกำไรมากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับปัจจัยผลผลิตกาแฟของสมาชิก ซึ่งในบางปีผลผลิตเยอะสหกรณ์สามารถรวบรวมผลผลิตได้มาก จึงทำให้สามารถสร้างอำนาจการต่อรองราคาผลผลิตกับบริษัท และพ่อค้าได้มาก ผลผลิตกาแฟมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้า อากาศ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบถึงผลผลิตกาแฟของสมาชิกที่จะได้รับ ส่วนธุรกิจแปรรูป สหกรณ์ได้มีการแปรรูปกาแฟคั่ว – บด และกาแฟ 3 in 1 ซึ่งในความเป็นองค์กร สหกรณ์ต้องผลิตจากวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น กาแฟ น้ำตาล ครีมเทียม ซึ่งเป็นครีมเทียมอย่างดีที่ผลิตจากถั่วเหลือง ซึ่งมีความแตกต่างจากเอกชนทั่วไปที่ใช้ครีมเทียมที่ผลิตจากผลปาล์มส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างในเรื่องราคาและคุณภาพ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่สหกรณ์ผลิตได้ผ่านการรับรองมาตรฐานตลอดจนเครื่องหมายมาตรฐานต่างๆ ที่สหกรณ์ได้รับ เช่น อย. ฮาลาลสมส. ผสมช.บาร์โค้ด โอท็อปห้าดาว เครื่องหมายการค้า ทะเบียนพาณิชย์ซึ่งในส่วนนี้วัตถุดิบต่างๆ ที่สหกรณ์นำมาผลิตกาแฟชุมพร กาแฟสหกรณ์ มีราคาต้นทุนและค่าขนส่งในราคาสูง ส่งผลให้ผลกำไรที่ได้รับมาบ้างน้อยบ้างดังกล่าว

ในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ผ่านมา สหกรณ์ได้ให้สวัสดิการแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกมีรายได้ อยู่ดีกินดี สามารถเลี้ยงครอบครัวของสมาชิกเองได้ สหกรณ์จึงได้มีการพัฒนาในส่วนขององค์กร เพื่อให้มีความมั่นคงมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงจากห้องเก็บกาแฟสารมาเป็นอาคารสำนักงาน และปรับปรุงอาคารสำนักงานเก่าเป็นร้านค้า สวัสดิการสมาชิกและร้านค้ากาแฟ โกดังเก็บสต็อกกาแฟสาร ปืมน้ำมัน ซึ่งในส่วนที่สหกรณ์ได้มีการสร้างและปรับปรุงดังกล่าวนี้ สหกรณ์ก็ต้องรับภาระในส่วนของค่าเสื่อมและดอกเบี้ยเงินกู้ ในแต่ละปีที่สูง ส่งผลกระทบต่อผลกำไรในการดำเนินธุรกิจลดลงแต่ในขณะเดียวกันสหกรณ์ก็ได้มีการวางแผนการพัฒนาองค์กร แผนการดำเนินงานในการลดต้นทุนการผลิตโดยกำหนดแผนการสร้างโรงงานสเปย์ดรายน์ เพื่อผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตกาแฟสำเร็จรูป 3 in 1 แทนการสั่งซื้อวัตถุดิบที่มีราคาสูงซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มากอีกทั้งการจำหน่ายสินค้าสหกรณ์ กาแฟชุมชน ก่อนข้างยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจาก สหกรณ์ต้องรับภาระค่าขนส่งสินค้าที่สูง แต่สหกรณ์ได้วางแผนไว้รองรับในเรื่อง รถขนส่งสินค้าเพื่อกระจายสินค้าสหกรณ์และเครือข่ายสหกรณ์ทั่วประเทศ และสิ่งที่สหกรณ์คาดหวังที่จะช่วยให้สมาชิกและเกษตรกรมีความรู้แก้ไขและพัฒนาเกี่ยวกับผลผลิตอย่างแท้จริง จะต้องมือนุกรรมการพืชสวนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนมาจากสหกรณ์ และมีความรู้จริงสามารถแก้ไขปัญหาให้สมาชิกและเกษตรกรอย่างแท้จริง ไม่ใช่ใช้นุกรรมการพืชสวนที่มาจากบริษัทที่ยังขาดความรู้ความสามารถ ความเข้าใจปัญหาและความต้องการของสมาชิกและเกษตรกร ไม่ใช่มองแต่ผลประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับเพราะไม่สามารถมองเห็นปัญหาปากท้องของสมาชิก และเกษตรกรอย่างแท้จริง